

6979

000000000
000000000

କୁଣ୍ଡଳୀ

କାନ୍ଦିଲାର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ମେହିରେଖାନ୍ତାତ୍ତ୍ଵରେ

1914 ୧୯୧୦. № 10

၁၃၇၄

မန္တရာ့သန

နယ်မြေသိမှု ပိုင်ဆိုရေး

၆၀၉၀၇၁၉၀ ၂၁-၂.

No. 10.

၂၁၀၆၀, ၁၉၁၄ ခ.

၂၄၀

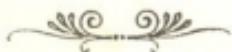

၁၃၇၄

ბ ი ნ ა ნ ი ს ი:

I — ალექსი, — ხელისი	1
II — ნაკადულის მკითხველები: — შეკრისლი ეკატერინე გა- ბაშვილი თავის წერილის შეილებით. ზის მირტენით — 1. კატი მაყაშვილი, — 2. ციალა გაბაშვილი, — 3. გოგი შირსეი, — 4. შელვა, — 5. მარო, — 6. ნუნუ მაყაშვილები, — 7. ეკა შირსეი, — ეკატერინეს კალ- თაში ზის ბიბიკო გაბაშვილი	3
III — გაზიფული, — დეჭირ კ. დემიაძის	4
IV — ჩხუბი, — გამრების	5
V — ჩვერი ბაჯილი, — ხინია დაჭყობის	11
VI — კაკო ესმაქია, — დავ. კიდევს სახისის	14
VII — სპილო (თარგმანი), — კლა მამეგას შეიღების	17
VIII — მკითხველების შერჩილები	23
IX — კასართობი: რებუსი და აღსნა	24

“ՃԱՄԱԼՈՂ”

ԱՐԵՎԵՆԻ ՑՈՒՑԱԿԱՐԱԿԱՆ

გაზაფხული.

აქაციაზუღადა და ტემპერატურა
მაძინათვე დამენასას;
სულს სიამე მომეფინა,
გულში სიტყბო ჩამესას.

ოჟ, რა არის გაზაფხული,
ბეჭდური და მშეწიერი!
შეების სიტყბოს უძღვეს უკულის,
მითო სიტყბება მოული ერთ.

გვასხლისებს, იმედს იგამლებს —
სხმობა გაზაფხული;
იმით სარობს, ძაღლს იკრებს
სამორის სუსილით დაბარეული...

ვ. დუმბაძე.

ჩ ხ უ პ ი ტ .

ძხაფხულის კაბეაძა მხედ ის იურ შემო-
ახათა ფანჯრებში, და ნიკომძეს თვალები
გაბჭეოტა. გარებ სახს ი გმენებრდა თებლებს,
უდრე ძღვის ბურესიდან გამოატანათად.
მერე უცებ წამოიჭრა სესე.

— ბიჭოა, დღეს ხომ ადგიომაა! ეს
როგორ მომიყიდა, რომ ამდენ სახს მმინავს?..
დედას ხომ კითხოუე, და რატომ არ გამაღვიძა, რომ ლიტა-
ნიას წავლენივა? — უიქრობდა ის გულაბტატაშნად.

მითხედ-მოიხედა: სახლი ბრაზების იურ, მხოლოდ იმისი
შატარა და ბაბუცა გამხლართელეთ ლოგიში და მაღსე
სურინავდა.

— ე, ძღვის გუდავ! ადგე, რასა სურინავ: შეადგეა!

ბაბუცამ გაასიღა ცალი თებლი, გადაბრუნდა მეორე გვე-
რდზე და ისევ სურინავ ძმოუქვა.

ნიკო ცედ გუნდაზე იყო, რომ ლიტერატურის ჩატვალში ასეთი აღარ იცოდა — უისტე ამოეფარა კავრი.

— ადე, ტოვო — უ, არ ტების! — დასტუროდ ის გაბრძებული.

— ჩემი ქრისტიანული აქ აღარ არის; რა იწნა? შენ კადაგიდებდი, შე ინაგრო — შენა.

ასეთა-კი ბაბუცის: ც სრულიად გამოედგინ; წამოჯდა ლოგინში და თავის გაბრასებულ მმას ცქერა დაუწეო.

— შე როდის გადაგადე? შენ თვითონ გადაგდებ ხოლმე, და მე-კი მაბრალებ!..

— ადექი, მიათვე, თორემ მე გიჩვენებ შენ, როგორც უნდა გადაგდება...

— კორაფერნის: ც კერ მისამ. შე როდის გადაგადე?

— აი, თუ მაგრება!.. — წამოავლო ნიკო ბაბუცის ფეხ-საცმელებს სელი და გარედ გადისროლა...

— ასეთა-კი ბაბოსაც გედარ კეტელო გულმა. ისიც წა-მოიჭრა ზეზე.

— შე სამაგელო, შენა; ჩემის ფეხსაცმელმა რა დაგიძაფ? აი, თუ გადაგდებაზეა! — ბაბომ დაბაჭლო სელი ნიკოს სა-ლათის და გარედ უნდა გადაგდო, მაგრამ აქ ნიკო ეცდ თა-ვის დას და გაიძართა კრიტ-კონიალა. კარგ დაქორმებს კრიმს-ნეთი... ჯერ ისევ მიმგიღები იქნენ, რომ დედა შემოფეიდ.

— ქა, დამადგენს თუაღები: აღდგომა — დღეს ჩხები უის პაუპლინია!.. ბიჭო! გოგო! არა გრცხუნიანთ, რაზე სჩეუ-ბობთ? — მე მართა მან შეიღებს.

— ე მაგას უოსარ, მაგის ბრძლია: ჩუსტები გადამიუბარა, და გედარ ეიმოვე...

— არა, დმერთმანი, ჩემი სარალი არ არის! — ფოცეულობ-

და ბაბო: — მე მებინა და მაგან დამსყენიანია — ჩქარია წესი წესი მისოფელი. მე რაღა ზედ აც გაბრძებული იქთ და წეტილი მისი გაფრინდა.

— რათა, ბიჭო, არა კრცხვენია? დას უნდა წაგნებოთ, — ისიც აღდგომა დღეს?

— დიად, აღდგომა დღეს... რატომ ლიტანიაზე არ წამოჟანვე გუშინ სომ გითხვარით...

— ბიჭო, მერე მაგასედა ხარ გაჯაფრებული? შენი დიხა რაღა ბრალია, რომ მაგას ქნებულოდი? დღესასწაულ დღეს რა უფრო, თორებ ამისოფელი მაღიან დაგასჯიდი, — უთხრია დედმი: — მაგრამ ასელი-კი მისაციუბია.

— ჸა, რატომ არ წამოჟანვე ლიტანიაზე? — ისეც ბუღენებდა ნიკო.

— დედა განაცემდოს, მფილო: ტებილად გემინათ, და დამენანა თქვენი გადგიძებია. გუშინ-ღამძის მუთ-აჭარი, კარგებ არ გემინა, და მებინოდა — აფად არ გასდეს მეოქი. მერე წა-

უბლით კიდევ ემდენისათან; იქ ბეჭრი ხალხი იქნება; ბეჭრის ბეჭრის ბაზმებიც ბეჭრი იქნებიან, და იმათოან ითამაშებოთ. მოდით, ძეილებო, მოგილოცოთ ადგიოშა! ქრისტე ადჟება!

დედამ ჩაისხა თრიეს შეიღოთ კბლიაში და ხან ერთს პერიდა, ხან მეორეს. ბაზმებიც სტებებოდნენ დედის აღლენსით.

ამასობაში მამაც მოფიდა. იმანაც დაკოცნა შეიღება და მოუღოცა ადგიოშა.

— აი, შეიღოთ, ბებიას გამოუგზავნია თრი პეტრცის: ახლა მომცეს, უკლესიდან რომ მოვდიოდი; იმ ქაოშისაა, მაგრამ პეტრცებიც რო იცისო. თან დაუბარებია: ახლა დაიწეო პეტრცის დება, ჯერ თრის მეტი არ დაუდევა, თორუმ მეტს გამოუგზავნიდით. ჩემ ნიკოსი და ბაბუცძის მიუცითო.

მამამ ამოიღო კიბიდან თრი წითელი პეტრცის: ქრთი ნიკოს მისცა, მეორე — ბაბოს.

დედ-მამის აღერისმა და ბებიას გამოუგზავნილმა მაგარიმა პეტრცებმა ცოტბოთ დამმჟიდა ნიკო, თუმცა ხანდისხან აღმართდ კადახედვებ სოლებ თავის დას: მის მიურ ნაკაშრი კასერი და ნაწილები თმები ჯერაც ისევ უბეჭროდ. ბრც-კი თვითონ დაგვლო თმების წიწენა.

ნიკომ საჩქროდ ხაცევდ ასაღოთ ტანი-ამოსი, დაისურა თავზე თეთრი ტებაყის ჭედი, ამის წინად მამამ რომ მოუცხა, ქადაქიდან, და მოვად გამოუწეო სადღესასწაულოდ.

მერე კალათიდან ამოარიად მაგარი წითელი პეტრცები, ჩაიწეო კიბუცი, ბებიასული ცალპმ შეინახა და მოჰეტრცენდა ეპლენისკენ.

აქ უკვე თავი მოექარით სოლების ბაზმებს და იუთ გასურებული პეტრცების მაკა-მუკი.

— მოდი, ვასო, შენი ჭრელი პეტრცის გამიგარ!

— არა, მმათ, შენი მაგარია; თუ კინდა — ლურჯ პეტრცენდა დაგიკრავ...

— ქანი კვერცხი აღინდ ჩაკირულია, თორუმ ამდეჭმილებულ
რცხი როგორ დამტკრიცა? — ეუბნებოდნენ ერთ ბიჭს, რომელი-
საც დამტკრიცელი კვერცხებით ჯიბეები მოღად გადესთ. ის-კი
ფიცულობდა: არა, ჩაკირული არ არისთ.

ნიკოლ ერთს თრი კვერცხი გაუტეხა. მერე იმს სედ
დაუმტკრიცა, რაც კვერცხები ჰქონდა, გარდა მაგარი კვერცხია-
სა: იმს გაჭირებისათვის ინახავდა.

— ახლა-კი დორა, რომ მაგარი კვერცხი დაჭიშმოთ,—
იყიქრა თავის გულში.

ძმიდოთ ჯიბიდან და მოქმედდა დასაკურულებდ, მაგრამ
დას იმის ბეჭს! დდეს ნიკო, როგორც ქტეობა, ცედ ფეხებ
ძღვარა! უცემ კვერცხი სელიდან გაუგარდა და მინს დაეც. კვერცხი,
რასაკუირებულია, გატენდ, ნიკო მოღად გაუითრდა,
მაგრამ რადს ისაძღოდა...

ପିଲାଇର ଗଢିଥିବ; ଯରତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଦିତ୍ୟମାନ; ତାହାଙ୍କୁ ପରିକଳ୍ପିତ କମିଶନ୍‌କୁ ମୁହଁରା
ଅନ୍ଧାର ପାଇବା-ପାଇବାର ବାଦିତ୍ୟମାନ.

କ୍ଷେତ୍ର ବାଦିତ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇବାର କାହାର କାହାର, ମିଥିରଙ୍କ ବାଦିତ୍ୟ
ଏବଂ ପାଇବାର ମାନ୍ଦ୍ରାଜିର.

— ଏହା କିମ୍ବିରି, କ୍ଷେତ୍ରକୁ କିମ୍ବିରି? — ଏହାକିମ୍ବିରିର କାହାର
ଏବଂ କିମ୍ବିରି.

ବିକଳ ବାଦିତ୍ୟମାନ ଏବଂ ତାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର. କିମ୍ବିରି
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର: କିମ୍ବିରିର କାହାର କାହାର କାହାର, ରାମ କାହାର
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

— ଏ କିମ୍ବିରି, କ୍ଷେତ୍ରକୁ କିମ୍ବିରି, ଏହାକିମ୍ବିରିର କାହାର
କାହାର କାହାର.

— ମହାରାଜା କ୍ଷେତ୍ରକୁ କାହାର କାହାର କାହାର...

— ମହାରାଜା କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର, ଏହାକାହାର
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

ବାଦିତ୍ୟମାନ କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

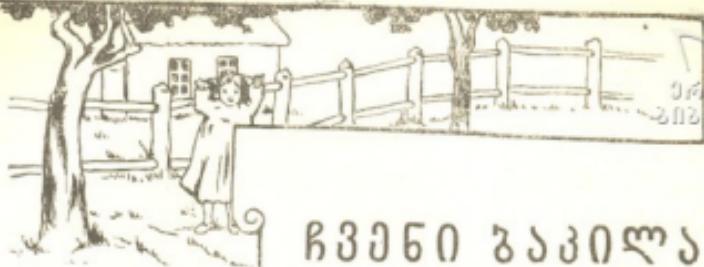
ଏହା କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର,
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

ଫରୀର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର,
ଏହାକାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର
କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର କାହାର.

ବାଦିତ୍ୟମାନ.

ჩვენი გაკილა

(შოლიკოს ნიაშობი).

სე უძახით მე და ჩემი პატარი და
თბილი წელი მაღლის. თქვენ, რახა-
კვირებიდა, არ იცნობთ მას, მაგ-
რამ დირსია გაცნობის, რადგან მე-
ტად გონიერია. წარმოიდგინეთ, ის გარეგნულადც-კი არ
ჰქონდეს სხვა მაღლების, რომლებიც ხმირ დ ქუჩა-ქუჩა დაწანებ-
ლებენ და ვინ იცის,— ყის არ აწესებენ.

თავიდძნ ფეხებმდე გაფის ფერი ქათიბი აცილ, თავი მო-
კრძო აქეს, თეადები—წაბლის ფერი და მეტად ცოცხალი,
ფეხები—მონგრეული, თითქოს არტასებმი ცუდად ჩაუკრავთ;—
მეტ-მოკლე და მომრევია.

უნდა მოგახსენოთ, ღეგანებრივ მაღლები არ უქარს; პირ-
იქით—სმელი და კიდევაც ემინია მათი. მერე იცით რისთვის?—
სულ უმიზეზოდ! ერთხელ, ბაჟმულის ღროს, ერთ პატარა
ფინიას მაღსე მეუძინებია; როცდ სკოლამი მინაჭალა, გამო-
ჰეიდებია, სცემია კალთაში და კაბა ჩამოუნდია. ამის მეტყე
მაღლები დასწავლა კვადარება.

მაგრამ ღეგა ცოტის სცედება: ფინია ბლიბად მსიარეული
ხასიათის ერთიანი, ღეგასთან თამაში მოუსურებებია და გამო-
ჰეიდებია.

აბა თქვენ თვითონ სცადეთ, თუ თამაშია და სირბილი
ცოტა მარცხი არ მოგიფიცეთ; მოთ უმეტეს — რა გასამრეცე-

ბეჭდის მაღლი. მაგრამ ბაკილა დედასიც უკუნის, უნდობენია თავს ხელს უსვამს და პურის ნაჭრის უთავებს ხოლმე.

ჟო, იმას მოვაძლენებდით, ჩვენი ბაკილა გონიერი მაღლიად-მეტქი.

კრისელ მე, თბერო და დედ შინ არ გასლეთ, მეზობლისას კიდებით; არც მამა იქო სახლში. ამ დროს ჩვენისა მოსულიერ წევი ამხანაგი დათიკო. ბაკილა დათიკოსაც კარგად იქნობს, რადგან ის, როგორც ჩემი, ისე დათიკოს დადი მეცობრია. დათიკო ჩვენ დერეფანში მემოსულა. რადგან მე გვრ უნახიფარ, თოსნის კარგი გაუდის და უკუნი თოსნი დაუყვალი. რას მხახავდე! მე და თბერო ამ დროს მეზობლი. სას მურაბას შემაქცეოდით. ბაკილა-კი დერეფანში კოფილა. დათიკო რომ დაუხახევს, წამომდგრა, საღამის მაგიერ, მიაღერისებია: ძემდეგ ხელად, თითქო ივრმნო რისთვის მოსულიერ დათიკო, ხემოურბენია კიბე და მეზობლისას, სადაც ჩვენ კიფაფათ, მოფილ, დაცუცქდა უკანა უქნებს და წუწუნი მორთო.

მე უკრადდება არ მიმტკიცია. დედამ, ალბად შიბო,— იყიქრა. უკუნის ნაჭრი გადაუგდო; ბაკილამ ზედაც არ დასხედა. რომ ვერას გახდა, მოფილ ჩემთან, მარჯლის ტოტს წამაგლო კბილი და თავისეკენ მიზადდება; ცოტა არ იქოს — ძემდენიდა, კიფიქშე, სომ არ გახელდა მეტქი; კბილი გაგდმებისე, უკრმი ხელი მოჰყიდე და გარედ გამოუიკანა. ბაკილას არც-კი უწიდელია; კიფილი-კი მას ჩვეულებად აქას უკრის აწევის დროს. დათიკო ამ დროს უკან გამობრუნებულიერ, კიდევაც გადასწელიერ ქუჩას; სოდო როცა კარს კმტბედ, პირი მოიბრუნა, მე დამინახა და მომახახა. სადა სარ, კაცო, მოფილი შენი ძებნითო. მე სმა მიეკ და ჩამოუყელ მასთან. ბაკილამ წუწუნის თავი დაბნება, კრიც შეხტა, შეტრიბლება, როცა თავის მიზენს მიდღებია და ისეთ დერეფანისკენ გადაურა.

ასეთ საქმეში ბაკილას ბეჭრჯელ გამოუჩენია თავიდაცხალება
რამ ესეც საქმარისად ასასიათებს მას ჰიმორიასობას. ამასთა-
ნავე ბაკილა ძლიერ ფრთხილი მბრლია. ისეთი ფინსელია,
რომ არამე თუ ადამიათი, მტაცებული ფრინველიც-კი უკრ ჩა-
მოუტარებს ეზომი. არ ვებასიოგს, ვებას ან მიმინოს ჩეუნისას,
როცა-კი ბაკილა ეზომია, წიწილა მოეტაცნოს.

მტაცებულ ფრინველს აი როგორ ცნობილობს ბაკილა:
როცა ვებაი ეზომი დაფრინავს, ის, რასაკვირველია, მიწასე
თავის დანიდს აჩნევს, რომელიც ისე მიჭრის და მომრაობას,
როგორც თუთო ფრინველი. ეს გარემოება ბაკილამ გარვად
იცის, და როგორც-კი მენიმნავს მიწასე მოსაფარდე ლანდის,
მამინვე იუიქრება, ეს უთურდ უცხო ფრინველიათ, თავს ზე-
კით ასწევს, აუტებს ერთ ვეზა-კ ყინის და მოსდევს ამ გაზ-
რდე, სანი ეზოს არ გადააცილებს. საქმარისა ამიტომ „ჰაუ,
ჰაუ!“ დაიძახოთ, რომ მან თავი ზევით ასწიოს და ჰელოძი
ფრინველს თვალიდება დაუწეოს. აი, ამისთვისად, რომ ბაკი-
ლა ველის გაიუყარს, განსაკუთრებით-კი თამროს.

ახლა ამ ცივ ზამთარიში ბაკილა გარედ წევს, დერევან-
თან. სშირად, როცა სახლის კარები ღია დაგვრჩება, ბაკილა
შემოძარება ოთახში და ბუსრის წინ დაცუცქდება; მაგრამ დე-
და გარედ გადავდებს და ხანდისხან მრიგალ თემოებსე სელებ-
საც გადაჭრავს ხოლო, ტალასიან უქნებათ იატაქს რისთვის
მისვრით. თამროს ეს არ ენიძოონება და დუღას მიძროდა:

— ოდონდ ბაკილას გარედ ნუ გააგდებ, მე ფეხებს დაჭ-
ბან და იატაქს არ გაგისჭრისო.

მამას-კი ეხვეწება:—უედე კალოშები ბაკილას, რომ ფე-
ხები ეთველთვის სუჟოდ ჰქონდეს და ოთახში შემოსვლა შე-
ემლოსო.

სონია ხაფოშია.

კაპო ესმაკია!

I

აღმორ სახია. შეკ უცნას გნელ კოცნას უბ-
ზაფნის დედამიწას და ეძლევა ტებილ მო-
სუნებას. ანიკო უზის ბეჭარს, სადაც
პრიალდ ციცსლის გარშემო ჩამოუმწროვე-
ბია პეცები საჭაბურებით. აქვე ანიკოს
თაგს დასტრიალებენ თოხი წლის ნანა და
შეიძისა კაკო. ქსენი მოუთმენლად ელიან
სახატრელ, მადის ამძლელ საჭაბურების
გამოცხობას, რომ ჩატტებანურონ ჰირი...
ეშველა, როგორც იუ: გამოცხვა საჭა-
ბურები. დედმ მაძინვე ამოიდოთ ერთი მათგანი და მისწა
კაპოს.

— აქა, შეიღო, წაიღე და ნახევარი ნანას შიუცი; ჯინ-
ძლო არ აწეუინო!

კაპომ გაბეჭელად დააჭლო სელი ცხელ საჭაბურს და თი-
თებზე ბერჭით შეირბინა ელეის სისტრაფით საბაუმეთ თოას-
ძი; თან გაჭერა პატარა ნანაც, განუწყვეტელ მასიდით: „კა-
პო, ლა ალი, მეც მომე!“

მიძღვა თუ არა გაკო მაგიდას, მარჯვედ დაბეჭნა პირზე მუცელი და დაუწეო მას მაგიდაზე გვერდით დახლა.

— გაკო, ლასა სვლები, გაფუწდება!

— ნუ ხარ სულწახული, მოცცა: უნდა გაფაციო!

ესე ასალა გაკომ ხაჭაპური კარგა ხანს; ბოლოს გახტება ორ თანასწორ ნაწილად და ზემო ხასევარი, რომელიც არ მიჰყარებია მაგიდას, მისითავაზა პატარი ხანს. კაკომ ჩაიგემოდელა ჩირი კულით გატეხილ ხაჭაპურით, ხანამ-კი, იგი მა თუ არა, მაშინვე მიანება მას თავი და შერის თვალით უკრება დაუწეო მმის ხიამოვნებას.

II

შემოდგომაა. ანიკო უდიდა კუსტი და ადელების ტებილის ხურჩხელებისათვის; უკიდებს დინჯად ფქვილს და სინჯავს ციცქათ — საკმარი გასტელდა ტებილი თუ არა. აქვე ტრიალებენ ბაქმები და თებლებ-გაფაციცებით მოელიან სანატრელ თბოთრიას...

ეჭველა, მსადაა. ანიკო გაბარ კამი და კადანცა გაკოს, ხას და ბოროლიცით თეთრ ნიგოზიან ქრთად.

— ბაა, მჭიდლო, გამომართვი და ხასევარი გაუზიარე ხანს; კინძლო, არ აწევინო!

გაკო ემურება ხაბაუძეო თთახში; მას უქნ-და-უქნს მისდევს პატარი ხანაც კებია სის კოფზით, რომელსაც არ იძორებს პირიდან. კაკომ შეირბინა თთახში და, კიდრე თბოთრიას ჩირი არ მოყენდა, ჩაუძისა ნიგოზი კამბი. ნიგოზი მოლად მირჩე ჩავიდა. კაკომ რამდენჯერმე ფრთხილად მოუსწა თბოთრიას ციცხვი პირ-პირ და მისცა ხანას ბულ უნიგვზო. ცბიერი კაკო სტებება ნიგოზიან თბოთრიათ; გულუბრევილო ხანა

კო ამთავ სჩიჩქნის მას, იქნება სადმე ნივთზი აღმოჩენილი, და შეცირობს, რომ მისი სხენებიც არსაფაა. ახლა-კი პატიდ
ნანა მიუხვდება მმას ეშმაკობას და ცრემლ-მორეული შესჩივ-
ლებს დედას:

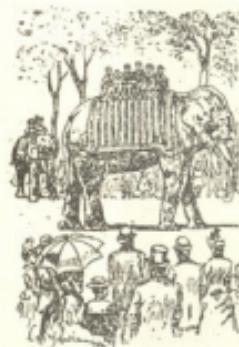
— დედიკო! თულმე კაკო ესმაკია!

დავ. კილოსანიძე.

ს პ ი ლ მ.

ცნილოს შესახებ შეგვიძლია მთელი წიგნი დაწეროთ. ღეღმიწის ზურვზე სწილო ჰყელაზე დიდი ცხოველია. მიუხედავდა ამისა სწილო საქმით ნახი, სახლო და ლმობიერია. ჰყელაზე დიდი სწილოები ბფრივაში ცხოვრობენ. ზოგი ერთი იქაური სასტრიკი და შეუნებელი სალისი ბლობად ხოცავდა სწილოებს, ისე რომ მთავრობა იმულებული გახდა ეს სისახტიები ბეჭრმალა.

ბფრიველ სწილოებს არ აძინაურებენ. სამშობლო შინაური სწილოებისა ინდოეთია. სწილო გარეული იბადება. შონადირებული იქნება და მაღა აძინაურებენ. სწილოები მაღას და მუშაობას იტანენ. არ არის სწილოზე უფრო მმღვდელი ცხოველი და იქნება უფრო ჭკვითადი: ბავშვებ ბეჭრმალია მთებროს. ინდოეთში მუდამ სწილოები ასეირნებენ ბაზ-შებს. როდესაც ბაზების დედა დაბაირებს სადმე წასევლას, ათ-

უმარს ბავშვის სელმი და სხილოსთან ახლო დასკამს. მარჯვენა თოკს უქმნის გამოაბამს ისე, რომ თავისუფლად სიარული შე- გმოთს. ეს ჭავაძისი გამდევლი ცხოველი დიდის ურთდღებით უვლის ბავშვებს: თავის დღეში არ დაბდგამს უქმნს, და არც ერთ შექმნს არ მიაკარებს. ერთი სხილო, რომელსაც ბავშვი დაუ-

ტოვეს, სულ გარეშემო უვლიდა და სცდილობდა, რომ ბავ- შვი შეა აღმარტინ ერთი ლილო. როდესაც ბავშვი მორდებოდა, სხილო ნელი აიკანდა და თავის აღაბებს დასკამდა.

უდიდეს სხილოს თოთხმეტი უსტი სიმაღლე აქვს. ინ-

გლისძი მოდებნებს ერთი უსარმაშარი სპილო, ჟაზეული
„ჯემი“ ჯემბო ისეთი მაღალი იქნ, ერთი კცი მეორეს
თავზე რომ დაძღვრიულ, მხოლოდ მაძინ ძლიერ-ძლიერით შე-
სწოდებოდა. თერთმეტი ფუტი სიმაღლე ჰქონდა. იმდენს იწო-
ნიდა, რამდენსაც ასთ კცი ერთდღ იწონდა.

სპილო იჭვაბება თავით, ბალახთ და სორბლით. სპი-
ლოს შესახახად გვირაბი აციდან თრმოცამდე მანათა სიჭრო.

სპილოებს ხაროში ჩავარდნილი შეილი იმოქავთ.

ინდოეთ სპილოს უურები ზატარა აქებ; ბურთკვეთ სპი-
ლოს-კი დოდი. დანარჩენი-კი ჰემლოური ქრონბირა აქებ.

განსაზღვრებით სიუკიდდებოდა სპილოს სორთუმი, რომე-
ლიც შესძებება მარდფებისა და სერეფისაგან. მიგა აქებ რომ
ნებრო. სორთუმით სპილოს შეუძლია დაცი სე ამონებდივის

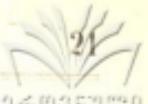
და ადგილად წაიღოს. ხორთუმითებელი ის ადგილად გვიცხავთ თავის პატრონს და ზურგზე ისპამს. ეს ხორთუმი ისე უცნაურად არის მოწეობილი, რომ შეუძლია იმით ნემისიც აიღოს.

თა ერთი ნამდვილი შემთხვევა, რომელიც კვიჩუქებს, როგორ საკუთრებულად ხმარობს სპილო თავის ხორთუმს. ცეილონის ქუნძულზე, სადაც ბევრი სპილოა, ცხოვრობდა ერთი ახალგაზიდა სპილო, რომელიც პატარაობისას დაიჭირეს და მოაშინაურეს. სპილოს პატრონი ექიმი იყო. ხმირად, როდესაც ავადმეოლებს უვლიდა, ეს ახალგაზიდა სპილოც თან დაჰქვედა. სპილო ხედვდა, როგორ სვამინენ ავადმეოლებიც წამაღს და ულაპაფენენ აბებს.

ერთხელ დილით ერთ ავადმეოლ სალდათს ხელიდან ბირ გაუგრძა. სპილომ მაძინებელი აიღო ხორთუმით, ჩაუდო ავადმეობს პირში და თანაც ჩატბერი და ბირ დრმად ულაში ჩაუცერა.

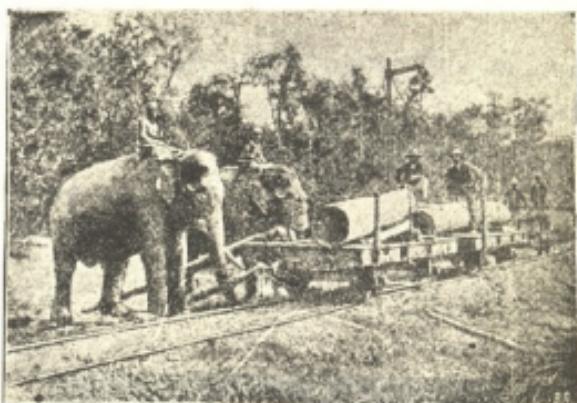
პატრიული სპილო პატლეჯს ნორჩ ფოთლებს ხელიდან, შევებით სიხრის საკვები მცენარეებს, წეალს ხორთუმით ისრუტავს და პირში ისხამს. როდესაც სპილოს ბეზები აწესებენ, ის მოჰკლეჯს ხოლმე ხეს ერთ ტოტზ, მარათდ ხმარობს, იგერიებს ბეზებს და იგრილებს ხახეს.

სპილოს ექვები—პრელი კბილებია, რომელნიც პირიდან გამოუიყოილი აქვს. ზოგჯერ ორას კირვნებს იწონის თითო ექი. სპილოს შვირფებს ექვებისაგან ბევრ სსეა-და-სსეა ნიგობის აკეთებენ: ქანდაკებებს, ბილიარდის ბერთებს, ჭადრაკის ფიგურებს და სსეა... მაგრამ თუთოს სპილო, როგორც მუმა, ადამიანისათვის ბევრად უფრო მფირფასია, გიდრე იმისი ემკები.

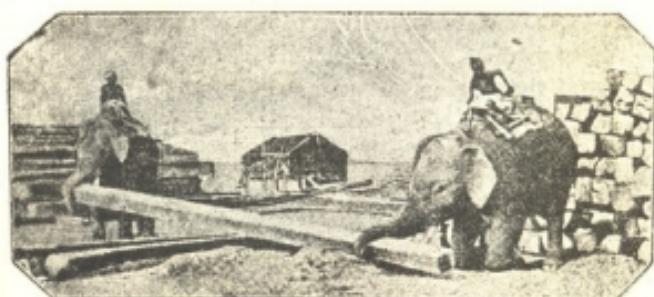
მექლა, ვინაც სხილო უკარს, სწუბს, რომ მონაცემებით და გატრენის ეგრე სასტიკად ეჭრობიან.

სხილო ხმარობს თავის ემჯები არა მარტო საზრდოს სა-
მოქმედოდ, არამედ თავის დასაცავლადაც. სხილოს უკრ მეაძი-

ნებს კერც ლომი, კერც კეთხვი. ერთხელ მაინც თუ მოასწრო
ემჯების დაკარა, მხეცი ან კვდება, ან გატრეჭით თავს შევლის.

სხილოს თებღები მაღისი პატარა აქეს, მაგრამ მშენიშვ-

რადეკი ჰეჭდაქს: ენობედ ჩინებული აქეს და ისევე ქმიასტერება, როგორც გამჭრიბი თებღები.

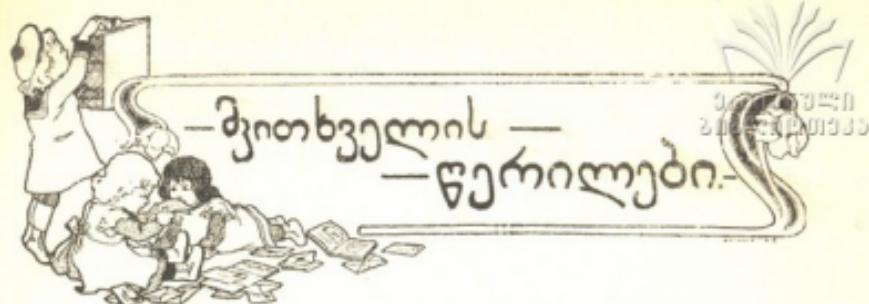
სხილოს აქეს ერთი საუკრადღებო თებისება: იმისი უკბნა
იქნების მოუფანილობა განიოჩინა სხვა ცხოველთა ფეხებისა-

զմ. Քեզիս ան մաջլու շաբաթ զյեղօտ պահն մամեռն. չկալաւուարա
րուց Եթեղյալու Մյած, շաբաթ զյեղօտ է Մյած. և այլուն-կը պա-
հա զյեղօտ աջամաննեցու Բու Ապաշունձ և ճմուրումաց, Ռուց
և այլու Մյած, շաբաթ զյեղօտ պահն ըստ Մյած եռալմք. Ծանօ օկյ-
ուա մմույլ տիկ, զյեղօտ բամ քասիցն, աջարմուն քրուն պահօն
հծուտաշախ-շայլովներ.

სიდიდოს ძალის კრიზი მესხიურება აქვთ; თავის დღემი
არ აფიქტება არც კრიზი, არც ცუდი ძეგლისგან და თავის
დროულ გაყვანას მარილის უხდის.

၁၃၁။ မာရိကြောဂါဒ္ဓဂြိ။

— მეოთხველის — — წერილები. —

შეტიღები რედაქციის გიგანტი.

ქ.ნო რედაქტორი!

კოსტაფი ჩატაშვილია „ორინიშვლობა დასტურება სახის გადასაცემის“ წერილი. ეს ელა პირობების საფუძვლით და მტკიცებულების უდებები, რადგანაც მაღლიანი მაყვანის ფრინველებით.

ორილის კოროველ გომისასის მც-3 კლისის მოწაფე
ალექსანდრე ცხ. ლაშვილი.

ქ.ნო რედაქტორი!

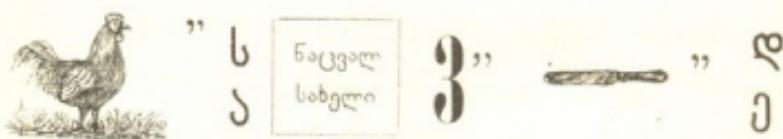
სოფრინი მაქსი ჩატაშვილი „ორინიშვლობა მაგარულის გადასაცემის“ წერილი. კოსტაფი ჩატაშვილით ფრინველის სახის გადასაცემის მაგარული წერილი ჯიშუმი. პირობების მართვის მინისტრის
მედალის უდებები.

შალვა მაკავაზე.

ବିଜ୍ଞାନ ପତ୍ର

(წარმოდგენილი განმანის-მიერ).

80-9 № 80 მოთავსებულ 60გუნის აღსანი:

1. Հայութեան գաղաքանէն զարդարչուն. 2. զարդ մատուցուն աեւազուն զարդուն.

„ნაკადული“-ს რედაქციაში

დ ა

წერა-კითხვის სასოგადოების წიგნის მაღაზიაში იქნება
შემდეგი წიგნები:

- 1) ტომის თავგადასაცალი, — თხ. მარკ ტევენისა, თარგმ. გრ. ყიფშიძისა, ფასი. 50 კ.
- 2) რას გვიამბობს ოთახი, — თხ. ავენარიუსისა, თარგმ. გ. ჯაფარიძისა, ფასი 20 კ.
- 3) დასურათებული ასაწყობი ანბანი, — ფასი. . . . 1 გ. 20 კ.
- 4) სკრუჟი და მარლეი, — საშობაო მოთხრობა, ჩარლზ დოკენისა, თარგმანი ნინო ნაერშიძისა, ფასი 25 კ.
- 5) დასურათებული ხაყმაწვილო მოთხრობები პ. ე. ან-დერსენისა, ერ. სეტ. ტომბსონისა, გ. ინსაინისა და რ. კიბლინგისა, ფასი 30 კ.
- 6) ბავშვობა და სიყრმე, — მოთხრობა ლევ. ტოლსტოისა, თარგმ. ნინო ნაერშიძისა, ფასი 60 კ.
- 7) ორი მხატვარი, — თარგმანი დ. ავალიანისა, ფასი 15 კ.
- 8) სამშობლო ბუნების ხარე, დასურათებული საყმა-წვილო მოთხრობები, — ივანე ელიაშვილისა, ფასი. 30 კ.
- 9) შობა, მოთხრობა გურიის ქარებიდან, — ნინო ნაერშიძისა, ფასი 5 კ.
- 10) ახალგაზრდა მეფის სიზმარი და დევი — ეგონისტი, ორი მოთხრობა ოსკარ უილდისა, თარგმ. ივ. მაკევარიანისა, ფასი 5 კ.
- 11) დათო, — ირ. ელიაშვილისა, დიდების მარებელი, თარგმ. ალ. შანშიაშვილისა, ფასი 5 კ.
- 12) მოთხრობები, — ლაგერლეფისა და სხვა უცხო მწერლებისა 7 გ. 5 კ.
- 13) იგაფ-არაქნი, — 125 დასურათებული, პატარი მოთხრობა, ევტორის სურათით, ალ. შირიანაშვილისა, ფასი. 75 კ.
- 14) ბიძია თომას ქოხი, — რომანი ბიჩერ-სტოუსი ზანგ-თა განთავისუფლების დროისა, სურათებითა და ბიოგრაფიით, თარგმანი მ. კლიმიაშვილისა . . 1 გ. 25 კ.

1914 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ ხაყმაწვილო ქურნალ გვარებისა

„ნაკადული“-ზე

→ წელი ია დი ი ი ა თ ი →

ეურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ
არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით;

წლიურ ხელის შემწერლებს შეკვებათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. **36** სურათს ნაკადულის I-დ გვერდზე.

საჩუქრად 1914 წ. ორივე გამოცემის წლიურ ხელის მო-
წერლებს შეკვება წიგნი: „მიწის ძრავა და ცეცხლის მფრქვე-
ველი მთები“ (მარგალი სერათებით) გიორგი ანთელიძისა.

ფასი ეურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 გ. ნა-
ხევარ წლით—3 მან., ცალკ-ცალკე მცირე წლოვანთათვის
24 წიგნი—3 მან., მოხადილთათვის **12** წიგნი—3 მან.
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილზარილოდაც.

საზღვაო გარედ: ერთი წლით 7 გ. ნახევარი წლით 4 გ.
ესთხოვთ ხელის მოწერლებს თუ ეურნალი „ნაკადული“
არ მისდით, ერთი თვის განმეოლობაში გვაცნობონ და დღე-
სის გამოცემა დროზე შევეღულობინონ.

ხელის მოწმია შეიძლება

ტფილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვი-
ლის სახლი, გოლოვინის პროს. № 8. რედაქცია „Накаду-
ли“, Головинскій пр. № 8, შემოსასვლელი დაცითის ქუ-
ჩიდან № 2. და წერა-კითხვის გამოცერელებელ საზოგა-დო-
ქბის წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა. ქუთაისში—ისიდორე
კვიარიძესთან, მ. უაზბექშეილობი და თ. მთავრიშვილთან.
სამურედიაში—ვლ. ნაცელაძესთან. — ცოთში — თეოდილე
კინდლელეკითან. ბათომში—ქნ. სოფიი ნაკადებესთან, ტროფიშ
ინასარიძესთან ფოსტაში, და ანასტრისი ლომინაძესთან. თბილ-
გვთში და ლანჩესტონში—ლეო იმნაძესთან. თელავში—ვასი
პაატაშეილთან. ახალ ციხეში — კონსტანტინე გვარიძებესთან.
ბაქოში—ვასილ აზელეციანთან, ნინო გვლიაშვილთან და ივა-
ნე ელიაშვილთან. გორში—ნინო ლომიურითან და ქეთევან
ჯავახიშვილთან. სოხუმში—ქნ. ბარიამ ანჩიბაძესთან. ვიათუ-
რაზი—ივანე გომელაურითან. განჯაში—ქ. ამბოქაძესთან. ერე-
ვანში—ქ. ლიტვანისთან. სიღნაღში — ნ. აბეტელეაშვილთან.
ყაჩაში — ივ. საათაშეილთან. ალექსანდროპოლში — ს. ზარ-
ბერაშეილთან. ნახიჩევანში — სამსონ გარჯანიშვილთან. ხონშ-
—შ. ი. კივჭანიძესთან. რაჭაში.— მასწავლებ. ილია გოგიასთანი

რედაქტორი ნინო ნაკადებე-
გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი